

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ડ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 ગુજરાતી

Question Paper - 2

વિભાગ - B

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડિને ફરીથી લખો. (04)

કૃતિ

17. વતનથી વિદ્યા થતાં

18. બોલીએ ના કાંઈ

19. માધવ દીઠો છે ક્યાંય?

20. ચાંદલિયો

સાહિત્યપ્રકાર

(અ) ઉમિંગીત

(બ) લોકગીત

(ક) સૌનેટ

(ગ) ગીત

(ઇ) પદ

(બ) નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો:

OCEAN
કલાસીમાટ્

OCEAN
કલાસીમાટ્

OCEAN
કલાસીમાટ્

OCEAN
કલાસીમાટ્

(04)

21. 'ચાંદલિયો' કાવ્યમાં શરદ ઋતુની વાત કરવામાં આવી છે.

(શરદ, વસંત, શિરિર)

22. 'ખોરડું નાનું'-હાઈકુના કવિ મુરલી ઠાકુર છે.

(અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભદ્ર, મુરલી ઠાકુર, સ્નેહરશ્મિ)

23. ભારતમાતાએ ગુજરાત પર આશિષ નો વિસ્તાર કર્યો છ.

(આશિષ, રાષ્ટ્રીયતા, ધર્મ)

24. કવિ અશોક ચાવડાનું ઉપનામ બેદિલ છ.

(બેદિલ, સ્વખનસ્થ, દિલાવર)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (02)

25. નરસિંહ મહેતાનું કયું પદ ગાંધીજીને અતિપ્રિય હતું?

➤ નરસિંહ મહેતાનું “વૈષ્ણવજન” પદ ગાંધીજીને અતિપ્રિય

હતું.

26. ‘ચાંદલિયો લોકગીતમાં ચાંપલિયાની પાંડી કેને કહી છે?

➤ ‘ચાંદલિયો લોકગીતમાં ચાંપલિયાની પાંડી દેરાણીને કહે

છું.

(S) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) (04)

27. શત્રુ અને મિત્ર સાથે શીલવંત સાધુ કેવો વ્યવહાર કરે છે?

➤ શીલવંત સાધુ સાથે શત્રુ અને મિત્ર સમભાવ રાખી, સરળ વ્યવહાર રાખે છે. એને શત્રુ પ્રત્યે ઘિક્કાર નથી હોતો, એ રીતે મિત્ર સાથે મમત્વ હોતું નથી. તે નિસ્પૃહી હોય છે, એનું મન કાયમ પ્રભુમાં પરોવાયેલું હોય છે.

28. 'સૂર, શરણાઈ, સગાંસંબંધીઓની લીડમાં, ભીની પલક' શબ્દો શું

સૂચવે છે ?

- 'સૂર, શરણાઈ, સગાંસંબંધીઓની લીડમાં, ભીની પલક' શબ્દો એક પિતાની દીકરીના વિરહની વેદના સૂચવે છે. જ્યારે શરણાઈના સૂર સંભળાય ત્યારે સગાંસંબંધીઓની લીડમાં પણ પિતા સંયમ રાખી શકતા નથી. દીકરીની યાદમાં તેમની આંખ ભીની થઈ જાય છે અને એ ભીની પલકમાં પિતાને પોતાની દીકરી જુદ્ધ પ્રત્યક્ષરૂપે દેખાય છે,

29. પાદરે જમેલા લોકમેળામાં શું થતું જોવા મળે છે ?

➤ આપણે આજુબાજુ ઘણા લોકો હોય છે. આજકાલ
પોતપોતાની મસ્તીમાં કે તાનમાં મસ્ત હોય છે. એમાં
એકાદ વ્યક્તિની વ્યથા સંભળવાની કોઈને કંઈ પડી હોતી
નથી.

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)

(06)

30. સારસીના ઊડી જવાથી કવિ ઉપર થયેલી અસર તમારા
શબ્દોમાં લખો.

► સમગ્ર કાવ્યમાં ગ્રામજીવનનો સંદર્ભ છે. પોતાના પેતરમાં હળ છે.

બળદ છે. માથે મહુડો છે. શેઢો છે. સારસી છે. અચાનક પોતાના
પેતરના શેહેથી સારસી ઊડી જતા કવિ વ્યાકુળ થઈ જાય છે.

કવિને ક્યાંય ચેન પડતું નથી એટલે તે બપોરે જમવા માટે
ફોયકીમાંથી કાઢેલી છાશાને ફરી ફોયકીમાં રેડી દેવાનું એમની

માને કહે છે. હવે તેમને ખાવામાંય રસ રહ્યો નથી. જમ્બુની પણી ચલમ
કુકવાની જે મજા આવતી હતી તેમાં પણ તેમને કસ જણાતો નથી
કેવળ શૂન્યમનસ્ક થઈને તેને મહુડીની છાય નીચે પડી રહેવામાં
આનંદ આવે છે. ભલે આકાશ રેલાઈ જાય ગળા સુધી ઘાસ ઊરો
તોપણ તેમને એની પરવા નથી. હવે તો બળદને હો જોતરવાની
પણ ના પાડી દે છે. સારસીના પતીક દ્વારા વ્યથા પ્રતિબિંબિત થાય છે.

31. 'હું એવો ગુજરાતી કાવ્યમાં કવિ પોતે ગુજરાતી હોવાનું ગૌરવ કયાં કયાં કારણોસર અનુભવે છે ?

► 'હું એવો ગુજરાતી કાવ્યમાં કવિ પોતે ગુજરાતી હોવાનું ગૌરવ આ
કારણોસર અનુભવે છે : ગુજરાતની ભૂમિ પર નર્મદા નદીનાં તેમજ
ચરોતરની મહીસાગરનાં પાણી છે. એનો દેહ અરવલ્લીનો છે. એના
શાસમાં રણાકરના ધબકારા સંભળાય છે. આ જ ભૂમિ પર નવરાત્રિ
નો ગર્ભદીપ ઝણહો છે. આ જ ભૂમિ શત્રુંજય પર્વતના શિખરથી
શોભેછે. અહીં જ સૂર્યમંદિરના ગુંજારવ સંભળાય છે. અહીં જ શેત

તેજનો ભૂમર છે. આ ભૂમિ પર ગિરનાર પર્વત પર અનેક મહાપુરુષો
ના ગોખ આવેલા છે. અહીંની દ્વારકા નગરીમાં કૃષ્ણ પ્રેમલભિતનો
અમૃત રસપાય છે. આ ભૂમિ પર જ દુહા-છંદની રમઝટ બોલાય છે
અને ભગવાધારી સંતો ધ્યાન કરે છે. મીરાં કરતાલ લઈને કૃષ્ણનું
ભજન કરે છે. આ ભૂમિ પર જ અનેક આખ્યાનો રચાયાં છે. આ જ
ભૂમિ પર ગાંધીજી અને સરદાર જેવા મહાન પુરુષો જન્મ્યા છે. એમાં
ગાંધીજીએ ધારણા કરેલ સત્યરૂપી શલ્શ્નની સમગ્ર વિશ્વમાં ઘાક હતી.
ગાંધીજીના મૌન અને સરદારની એક હાકનો જબરો પ્રભાવ હતો. આ

સંતોની અને શુરવીરોની ભૂમિ છે, જેમણે પોતાના સૌચય સ્મિત
થી અને તલવારની મીણ ધારથી ભૂમિની રક્ષા કરી છે. એ
ભૂમિના પોતે સંતાન છે એનું કવિ ગૌરવ અનુભવે છે.

32. માધવને મેળવવા માટેની સૂરની તીવ્ર ઉત્કંઠા તમારા શબ્દોમાં લખો.

➤ 'માધવદીઠો છે ક્યાંય ?' ગીતની ધૂવપંક્તિ છે, વાંસળીનો
સૂર, તીવ્ર ઉત્કંઠા સાથે, કૃષ્ણની શોધ આદરે છે. આમ તો સૂર અને
કૃષ્ણ વચ્ચે અવિનાભાવી સંબંધ છે. સૂરની માધવ માટેની શોધની
તીવ્ર ઉત્કંઠાને લઈને એ બાળકૃષ્ણ સાથે સંકળાયેલાં તમામ સજીવ-
નિજીવ તત્વો પાસે જઈને પ્રશ્ન પૂછે છે : (કોઈએ) માધવ દીઠો છે
ક્યાંય? પ્રશ્ન પૂછવામાં વ્યાકુળતા છે. કૃષ્ણ ક્યાંકથી તો મળી જશે જ

એવી શ્રદ્ધા છે. ધૂળ કે જે કૃષ્ણાની ચરણરજ્ઝી પવિત્ર થયેલી છે એને
સૌથી પહેલાં પૂછે છે. ધૂળ પાસેથી કશો જવાબ મળતો નથી. ત્યાંથી
આગળ યમુનાનાં વહેણને પૂછે છે પણ યમુનાનાં વહેણ મૂંગાં જોઈ
અને રાધાની આંખને ઉદાસ જોઈ હતાશ થઈ જાય છે. ત્યાં પણ કૃષ્ણા
નથી. સાંજના સમયે પવનની ઠંડી લહેરખી સૂરના દીલને વ્યાકુળ
કરી એ છે. તે પણ કૃષ્ણાવિરહમાં ઉદાસ હતી. સાંજનો ઉજાસ ઉદાસ
હતો. સૂરની વિલખતા વધી ગઈ. સૂરને હવે થાય છે કે ભલે કૃષ્ણા ના
મળે, એમનું મોરપિણ મળી જાય તો કૃષ્ણા મળ્યા

બરાબર જ છે ! આકાશનો ચંદ્ર પણ વિહળ એવા સૂરને શ્યામ
ભાસે છે.

આમ, સજુવ-નિજીવ, જલ-ઉલ-સર્વત્ર સૂર ફરી વળે છે,
પણ ક્યાંય માધવ મળતા નથી, તેથી સૂરની ઉત્કંઠા તીવ્ર બને
છે.

Thanks

For watching